

TOEKOMSTVISIE VAN DIABETES LIGA OP PREVENTIE VAN DIABETES TYPE 2

Het standpunt van de Vlaamse politieke partijen

1 OP 10 PERSONEN HEEFT DIABETES

1 OP 3 WEET HET NIET.

EN JIJ?

TEST JE RISICO OP
DIABETES.BE/MIJNRISICO

1/10 van de volwassen Vlamingen heeft diabetes ,waarvan meer dan 90% diabetes type 2. 1/3 weet het niet en wordt bijgevolg niet behandeld. Dat verhoogt in belangrijke mate de kans op ernstige complicaties. Meer dan 30% van de 45-plussers heeft een verhoogde kans om diabetes type 2 binnen de 10 jaar te ontwikkelen door een samenspel van risicofactoren. Volgens de laatste schattingen zal het aantal personen met diabetes de komende 3 decennia verdubbelen. **Dringend tijd voor actie dus.** Verkiezingen zijn het moment bij uitstek om een balans op te maken, want dan bepalen we met zijn allen wie morgen het beleid maakt.

De **Diabetes Liga** stelde eind 2023 een **memorandum** op met als topic 'Diabetes type 2 als een groeiend gezondheidsprobleem en hoe te voorkomen' met concrete actiepunten. We vroegen alle Vlaamse partijen een reactie op de voorgestelde actiepunten en hebben deze gebundeld in dit document.

Kleine lettertjes: De politieke partijen werden in alfabetische volgorde opgelijst. Sommige antwoorden werden minimaal ingekort zonder te raken aan de inhoudelijke standpunten.

ACTIEPUNT 1

Opstarten van een Vlaams bevolkingsonderzoek naar diabetes type 2

De voorbije jaren werd ingezet op een stapsgewijze **lokale** uitrol van de HALT2Diabetes campagne. Op dit moment zijn de acties echter nog veel te vrijblijvend. Analoog met andere preventieprojecten verwachten we meer impact door een **gecoördineerde aanpak over heel Vlaanderen**. De vorm van dit Vlaams bevolkingsonderzoek moet met de verschillende betrokken partijen besproken worden. Op basis van een tijdelijke campagne naar aanleiding van Wereld Diabetes Dag 2022 weten we dat een overkoepelde mediacampagne erg succesvol is.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
Dit moet dé prioriteit zijn voor de volgende legislatuur. Samen met toepassing van de Halt2Diabetes tweestapsbenadering voor het opsporen en begeleiden van mensen met een verhoogd risico op diabetes type 2. Naar analogie met de bevolkingsonderzoeken naar kanker, aangeboren aandoeningen en screenings binnen Kind en Gezin en CLB zal dit hopelijk leiden tot een grotere deelname, sterke kwaliteitsopvolging en uitgebreide monitoring.	[...]. Naast evaluatie en bijsturing van de lopende bevolkingsonderzoeken is er dus ruimte voor uitbreiding naar bevolkingsonderzoeken naar andere chronische aandoeningen [...] zoals diabetes.. Groen pleit voor een verdubbeling van de middelen voor ziektepreventie en gezondheidspromotie op alle bevoegdheidsniveaus. Zo kunnen er middelen voorzien worden voor onder meer een bevolkingsonderzoek naar diabetes type 2 over heel het Vlaamse grondgebied, voortbouwend op het voortraject van Halt2Diabetes.	Onze partij is geen voorstander voor nieuwe centrale overheidsgestuurde bevolkingsonderzoeken. We willen eerst de bestaande bevolkingsonderzoeken versterken en de participatiegraad verhogen voordat we er nieuwe toevoegen. Maar we vinden het uiteraard wel belangrijk dat diabetes zo snel mogelijk opgespoord wordt. Daarvoor zien we een taak weggelegd voor de zorgverleners en in het bijzonder de huisarts. [...] Daarnaast moeten we onze bevolking ook meer gezondheidsvaardigheden bijbrengen zodat zij sneller beseffen wanneer ze risico lopen of tijdig op consultatie gaan om het risico te laten inschatten.	We zijn ons bewust van de impact van diabetes type 2 op de gezondheid van mensen. De niet-detectie van diabetes type 2 richt orgaanschade aan die zou vermeden kunnen worden bij een tijdige diagnose en behandeling. Daarom onderschrijven we de nood aan een Vlaams en gestructureerd bevolkingsonderzoek naar diabetes type 2. Bij de uitrol van het bevolkingsonderzoek zal worden bepaald welke middelen nodig zijn, wie de test zal afnemen en bij welke doelgroep.	Een bevolkingsonderzoek is een goed idee. Met de PVDA willen we preventie voorop stellen. Hoewel iedereen er de mond van vol heeft, blijft het preventiebudget veel te laag. Wij willen 5% van het gezondheidsbudget in preventie investeren tegenover de schamele 2% nu.	Vooruit is van mening dat Vlaanderen vandaag veel te weinig investeert in preventief gezondheidsbeleid. Onze beweging wil de middelen die Vlaanderen voor preventie uitgeeft significant verhogen en in lijn brengen met de WHO-norm.	Diabetes is een stijgende problematiek in Vlaanderen dat urgent moet worden aangepakt. Opmerkelijk is dat veel mensen niet eens weten dat ze diabetes hebben. We staan als partij achter jullie actiepunten. Zo is het opstarten van een Vlaams bevolkingsonderzoek naar diabetes type 2 een logische stap gezien vroegtijdige opsporing cruciaal is.

ACTIEPUNT 2

Preventie van diabetes type 2 komt bovenaan de agenda te staan van structurele en lokale partners

Naast de Vlaamse benadering, is een sterk lokaal draagvlak onontbeerlijk voor een succesvolle diabetespreventie. De afgelopen jaren hebben wij aangetoond dat de Diabetes Liga een sterke netwerkpartner is en met tal van beroeps – en partnerorganisaties kan samenwerken. Door de herstructurering van de zorg in 2019 zijn eerstelijnszones (ELZ) en Logo's twee van de belangrijkste partners geworden om diabetespreventie op lokaal vlak te verankeren. Door tegelijk top-down (Vlaams) & bottom-up (ELZ's, Logo's, ...) te werken zal de diabetespreventiestrategie meer impact hebben op de Vlaamse bevolking en zal de diabetesepidemie op een meer succesvolle manier kunnen worden aangepakt.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
We zien vandaag reeds een sterke inbedding bij lokale partners. In samenwerking met VIVEL en de mutualiteiten wordt er ook extra op ingezet om Halt2Diabetes in elke eerstelijnszone in te bedden. Deze weg moeten we verderzetten.	Ziektepreventie en gezondheidspromotie moet op alle beleidsniveaus hoger op de agenda komen en meer middelen toegewezen krijgen. Prioriteiten worden best bepaald op basis van nationale gezondheidsdoelstellingen. Het daaruit volgende interfederale actieplan moet richting geven aan het beleid op alle bevoegdheidsniveaus en -domeinen. Diabetes type 2 is daarbij een zeer geschikte kandidaat. [...] Om maximale impact te genereren is het noodzakelijk dat ook de lokale overheden, de partners in de gezondheidssector betrokken worden in overleg met de overheden.	Preventie in het algemeen (en dus ook diabetespreventie) moet altijd bovenaan de agenda staan. Voorkomen is beter dan genezen en elke euro die geïnvesteerd wordt in een goed preventiebeleid, verdient zich meermaals terug. Om dat effect te maximaliseren, moet er wel een staats hervorming komen waarbij de gemeenschappen die investeren in preventie ook de baten kunnen innen.	[Geen antwoord op dit actiepunt ontvangen]	De PVDA wil het geld investeren in mensen op het terrein. Tijdens de coronapandemie konden we 1100 contacttracers betalen. Waarom zouden we voor epidemieën zoals diabetes niet dezelfde investering kunnen doen? We willen via een preventiehuis in elke eerstelijnszone de hele bevolking bereiken.	Het is voor ons zeer belangrijk dat preventie steeds vertrekt vanuit de wetenschappelijke evidentie. We moeten ook zorgen dat onze initiatieven inzake preventief gezondheidsbeleid iedereen bereiken en we de gezondheidskloof terugdringen.	Om diabetes type 2 te voorkomen is het noodzakelijk dat er meer wordt ingezet op preventie en vroegdetectie.

ACTIEPUNT 3

De ondersteunde software van de preventieprojecten moet maximaal geïntegreerd worden in de bestaande softwaresystemen

Zowel in HALT2Diabetes als in het project Zoet Zwanger zijn de huisartsen een belangrijke spilfiguur. Het is dan ook essentieel dat deze huisartsen maximaal ondersteund worden om deze rol te kunnen opnemen. Daarom zien wij het, samen met onze partnerorganisaties, als een essentiële stap dat de HALT2Diabetes 2-stapsscreeningsmethodiek en de methodiek van het project Zoet Zwanger binnen de softwarepakketten van de huisartsen worden geïntegreerd. Zo kunnen de huisartsen op een eenvoudige, correcte en gebruiksvriendelijke manier de opvolging van hoogrisicopersonen garanderen. De samenwerking met apothekers, mutualiteiten, OCMW's en tal van andere stakeholders voor afname van de (digitale) risicotest, samen met het inschakelen van medische assistenten en verpleegkundigen binnen de huisartsenpraktijk voor gerichte patiëntenuitnodiging zullen de rol van de huisarts optimaliseren en beter haalbaar maken binnen screening, preventie en vroegdetectie van diabetes type 2.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
We zijn het erover eens dat het naast elkaar bestaan van verschillende software programma's de verdere uitrol belemmert. Het feit dat er vandaag een veelheid aan softwarepakketten bestaat voor huisartsen, bemoeilijkt de integratie van de ondersteunende software van Halt2Diabetes en Zoet Zwanger, maar hier moet wel verder op ingezet worden.	De digitale hulpmiddelen waarover we vandaag beschikken kunnen de inspanningen voor preventie versterken. Het is wel belangrijk dat ze goed doordacht zijn, gebruiksvriendelijk zijn en maximaal geïntegreerd worden in de gebruikelijke softwarepakketten. De overheid botst daar nog al te vaak op de belangen en de beperkte middelen van de verschillende softwareleveranciers. [...] Ontwikkelde software die zijn diensten heeft bewezen verdient voorrang.	De N-VA staat volledig achter een betere integratie van softwarepakketten en gegevensdeling tussen zorgverleners (met oog op privacy van de patiënt uiteraard). Hoe meer integratie, hoe meer informatie er tussen zorgverleners gedeeld wordt en hoe beter de behandeling afgestemd kan worden op de noden van elke individuele patiënt.	Het is voor ons evident dat de data die gegenereerd worden uit het bevolkingsonderzoek en het project Zoet Zwanger worden opgenomen in het patiëntendossier van de arts dat een elektronisch patiëntendossier moet zijn. Op die manier hebben alle betrokken gezondheidszorgbeoefenaars een goed zicht op de toestand van de patiënt	We werken inderdaad het beste vanuit 1 geïntegreerd dossier voor alle zorgverleners en de patiënt. Multidisciplinaire samenwerking staat centraal voor de aanpak van chronische ziekten zoals diabetes. Dat moet technisch ondersteund worden vanuit de overheid in overleg met alle betrokkenen.	[Geen antwoord op dit actiepunt ontvangen]	[Geen antwoord op dit actiepunt ontvangen]

ACTIEPUNT 4

Diabetes moet een Vlaamse gezondheidsinstelling worden

De inspanningen op vlak van diabetespreventie van de voorbije 14 jaar moeten renderen en dat kan pas als we op beleidsniveau ook de volgende stap zetten, een versnelling hoger schakelen en diabetes (preventie) & vroegdetectie een prominent thema wordt op Vlaams en federaal niveau. Diabetes moet verankerd worden als onafhankelijk thema in het Vlaamse preventiebeleid en niet langer als optie. Wij stellen voor om van diabetes een Vlaamse gezondheidsdoelstelling te maken. Wij willen vanuit de Diabetes Liga mee nadenken over concrete doelstellingen en indicatoren die relevant zijn voor het diabetespreventiebeleid en om hieromtrent een Vlaamse Gezondheidsconferentie te organiseren.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
<p>Wij zijn geen voorstander van een ziektespecifieke benadering binnen het preventief gezondheidsbeleid. Binnen de overkoepelende gezondheidsdoelstelling 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' zijn wel heel wat acties opgenomen die verband houden met diabetes type 2.</p>	<p>Groen pleit voor nationale gezondheidsdoelstellingen voor alle bevoegdheidsniveaus. Vlaanderen werk al langer met gezondheidsdoelstellingen en dat blijkt behoorlijk te werken. Ze kunnen nog meer impact hebben als ze complementair zijn of aansluiten op gedeelde doelstellingen en een interfederaal actieplan. We stellen te vaak vast dat de verschillende overheden naast elkaar werken of zelfs tegen elkaar ingaan. Dat vermindert de gezamenlijke slagkracht en de bekomen resultaten voor de volksgezondheid. [...]</p>	<p>[...]. N-VA wil breder kijken dan een gezondheidsdoelstelling specifiek gericht op diabetes zelf. De huidige doelstelling 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' stelt dat we gezonder moeten leven op vlak van gezond eten, sedentair gedrag, lichaamsbeweging, tabak, alcohol en drugs. Met deze doelstelling proberen we een gezonder leven te bereiken voor onze Vlaming, waardoor we een aantal ziektes zoals diabetes kunnen terugdringen. Die totale aanpak lijkt ons interessanter en nuttiger dan enkel en alleen op diabetes te focussen.</p>	<p>[Geen antwoord op dit actiepunt ontvangen]</p>	<p>De PVDA is voor de gezondheidsdoelstelling en de conferentie over diabetes op federaal niveau. We willen niet alleen het beleid van gezondheidszorg richting geven, maar ook andere beleidsdomeinen. Diabetespreventie doe je ook via het onderwijs, werk, economie, openbare ruimte...</p>	<p>[Geen antwoord op dit actiepunt ontvangen]</p>	<p>Het formuleren van diabetes als een gezondheidsdoelstelling is noodzakelijk. Enkel zo zal er effectief prioriteit worden gegeven aan diabetes en zullen er concrete en meetbare acties vooropgesteld worden.</p>

ACTIEPUNT 5

Een generiek groepsaanbod als leefstijlbegeleiding voor de preventie van diabetes type 2 is niet voldoende en moet gedifferentieerd worden.

De inspanningen op vlak van diabetespreventie van de voorbije 14 jaar moeten renderen en dat kan pas als we op beleidsniveau ook de volgende stap zetten, een versnelling hoger schakelen en diabetes (preventie) & vroegdetectie een prominent thema wordt op Vlaams en federaal niveau. Diabetes moet verankerd worden als onafhankelijk thema in het Vlaamse preventiebeleid en niet langer als optie. Wij stellen voor om van diabetes een Vlaamse gezondheidsdoelstelling te maken. Wij willen vanuit de Diabetes Liga mee nadenken over concrete doelstellingen en indicatoren die relevant zijn voor het diabetespreventiebeleid en om hieromtrent een Vlaamse Gezondheidsconferentie te organiseren.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
<p>Een groepsaanbod kan een extra stimulans zijn, maar het is niet zo dat er alleen maar ingezet wordt op een generiek groepsaanbod voor leefstijlbegeleiding. 'Bewegen op verwijzing' en rookstopbegeleiding zijn daar twee sterke voorbeelden van. Ook hierbij vinden wij het van belang om het aanbod niet ziekte-specifiek te ontwikkelen, maar uit te gaan van de doelstelling 'gezonder leven'. Daarnaast zijn wij er geen voorstander van om allerhande gezondheids- en lifestylecoaches te gaan ondersteunen.</p>	<p>Bij levensstijl gaat het om gedragsverandering en motivatie. Dat is per definitie een individuele kwestie in een specifieke omgeving. Groepsessies kan heel effectief zijn, maar het is duidelijk dat een intensievere en individuele aanpak op maat nog meer effect zou kunnen hebben. Zo'n aanpak is natuurlijk een stuk moeilijker te realiseren en zal ook meer kosten. [...]. Patiënten in een diabetes zorgsysteem kunnen al beroep doen op een diëtist. Op basis van die ervaringen kan gericht geïnvesteerd worden in [...] vormen van leefstijlbegeleiding voor mensen met een risico op diabetes.</p>	<p>We moeten in de gezondheidszorg evolueren naar een beleid waarbij de behandeling maximaal afgestemd kan worden op de noden van de patiënt. Daarvoor zal er wel eerst een staatsvorming nodig zijn zodat we in Vlaanderen een geïntegreerd beleid kunnen voeren van preventie tot en met curatie.</p>	<p>Bij een risico op diabetes is het essentieel in te zetten op levensstijl. We hebben al het bewegen op verwijzing, maar het is een goed voorstel te onderzoeken hoe we het leefstijlaanbod kunnen aanpassen aan het individu. Eerder al hadden wij als partij in het Vlaams regeerakkoord in het kader van het voorkomen van diabetes type 2 een geïntegreerde coaching programma ingeschreven waarbij in één programma op maat van de noden van de betrokkene gewerkt wordt rond gewicht, roken, stress, beweging, enz. </p>	<p>Zorg op maat geven is belangrijk voor de patiënten. Mensen die nood hebben aan meer begeleiding moeten die krijgen zonder extra kosten. Ook zorgverleners willen niets liever dan de juiste kwaliteitsvolle zorg geven. Hiervoor moet dus voldoende budget en personeel zijn.</p>	<p>[Geen antwoord op dit actiepunt ontvangen]</p>	<p>Een gezonde levensstijl, gaande van voldoende beweging tot gezonde voeding is hierbij onontbeerlijk.</p>

ACTIEPUNT 6

Maximale coördinatie met initiatieven in de andere regio's en de federale overheid biedt een grote opportuniteit

Ook in de Waalse regio en het Brussels Hoofdsteljk Gewest lopen preventie initiatieven. Daarnaast is een werkgroep gestuurd door het RIZIV - met ondersteuning van het KCE - actief op dit terrein. Wij zijn sterke voorstander van samenwerking met en coördinatie van deze verschillende initiatieven zodat intellectueel kapitaal, gedrevenheid en middelen tot initiatieven leiden die alle burgers van dit land maximaal ten goede komen en finaal tot een grotere gezondheidswinst leiden. Vermijden van complicaties van cardiovasculaire ziekten, diabetes en obesitas heeft een majeur impact op de gezondheidseconomie.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
Maximale coördinatie en afstemming moet altijd de doelstelling zijn. Dit gaat ook op voor het volledige preventiebeleid, waar we soms overlappen zien tussen initiatieven van verschillende organisaties.	Vandaag werken de gemeenschappen en de federale overheid elkaar te vaak tegen. Er zijn nochtans instrumenten [...] om samen te werken. Dat lukt tot op zekere hoogte, maar zou nog veel beter kunnen als er gemeenschappelijke gezondheidsdoelstellingen afgesproken worden met daaraan gekoppelde interfederale plannen. Zo zouden de inspanningen op de verschillende bevoegdheidsniveaus elkaar versterken. Dat belet overigens niet dat er verschillende accenten gelegd worden of andere methodes in de verschillende deelstaten.	In de huidige staatsstructuur moet er samengewerkt worden om tot een optimaal resultaat te komen. Wel moet er een asymmetrisch beleid gevoerd kunnen worden per gemeenschap, aangezien de uitdagingen in Vlaanderen en Wallonië helemaal anders zijn. Wij willen als partij zo snel mogelijk naar een staats hervorming waarbij alles rond zorg en welzijn bij de gemeenschappen komt te liggen.	Voor ons is het essentieel dat een interfederaal plan diabetes wordt opgesteld in het kader van een Interministeriële Conferentie. Op die manier kan vanuit eenzelfde visie en doelstelling die wetenschappelijk gefundeerd moet zijn duidelijk wordt gemaakt wat de verantwoordelijkheid is van elke beleidsniveau. Daar moet ook gezorgd worden dat beroepsbeoefenaars zicht hebben op het resultaat van wat gebeurd op elk beleidsniveau.	De PVDA zet in op een vroege detectie van ziekten door middel van snelle en betaalbare testen. Wij ondersteunen dat alle instrumenten eenvoudig toegankelijk moeten zijn zodat elke patiënt makkelijk de stap kan zetten naar screening.	Wij zijn verheugd veel van deze principes terug te vinden in het memorandum van de Diabetes Liga en hopen dat jullie in Vooruit een medestander zien wat zowel de vraag naar meer diabetespreventie betreft als de vraag naar een minder rigide model waarin er doelmatiger gewerkt kan worden en we de beste gezondheidsuitkomsten kunnen nastreven.	Preventie is uiteraard niet enkel iets dat zich strekt tot het beleidsdomein welzijn. Hiervoor moet er volgens onze partij samengewerkt worden tussen de verschillende beleidsdomeinen- en niveaus heen om tot een integrale aanpak te komen. Zo is er ook overleg nodig met het federale niveau gezien preventieve acties die impact hebben op gedragsverandering en gezonde levensstijl niet altijd tot de Vlaamse bevoegdheid behoren. [...]

ACTIEPUNT 7

Diabeteslandschap in Vlaanderen moet een continuüm zijn van preventie en zorg

We beschikken in Vlaanderen en België over een uniek continuüm voor de opvolging van personen met (risico op) diabetes (type 2). De unieke staatsstructuur compliceert in enige mate de roadmap, maar biedt zeker ook mogelijkheden. Populatie gebonden preventie en initiatieven voor vroegtijdige diagnose - een federale materie - moeten naadloos aansluiten bij de persoonsgebonden strategieën die gemeenschapsmaterie zijn. Samenwerking tussen federale en gemeenschapsgezondheidsautoriteiten om enerzijds een maximaal gezondheidseffect te genereren voor onze bevolking en anderzijds de economische gevolgen van de diabetes-tyfoon te beheersen en in te dijken is essentieel.

CD&V	GROEN	N-VA	OPEN VLD	PVDA	VOORUIT	VLAAMS BELANG
<p>Om in aanmerking te komen voor bevolkingsonderzoek, moet elk aspect binnen de keten gewaarborgd zijn, gaande van preventie en sensibilisering, tot screening, behandeling en nazorg. Op dat vlak werden er ook al belangrijke stappen gezet, zoals het zorgtraject diabetes binnen het RIZIV.</p>	<p>Naast investeren in preventie en vroegdetectie moeten we natuurlijk zorgen dat performante behandelingen van chronische ziektes zoals diabetes behouden blijft. Als we echter te veel op de performante behandeling focussen, blijven we dweilen met de kraan open. We moeten dus werken aan proactieve, geschakelde zorg. Dat vergt lokale, buurtgerichte organisatie van zorg. Zowel horizontaal (in het dorp of de wijk) als verticaal (van basiszorg tot gespecialiseerde zorg) moet zorg "geïntegreerd" worden.</p>	<p>Voor de N-VA is het belangrijk dat het volledige beleidsdomein rond welzijn en zorg in dezelfde hand zit. Wij pleiten er voor om het bij de gemeenschappen onder te brengen, zodat wij in Vlaanderen zelf een continuüm van preventie tot curatie kunnen creëren die onze Vlaamse inwoners het meest ten goede komt.</p>	<p>Door één geïntegreerd programma aan te bieden dat inwerkt op al die problematieken vermijd je dat mensen verschillende programma's moeten volgen wat ze wellicht toch niet gaan doen.</p>	<p>De PVDA wil 1 minister van gezondheid. Gedaan met de chaos van negen verschillende ministers, zoals we gekend hebben tijdens de coronacrisis. Samen staan we sterker bijvoorbeeld in onderhandelingen met de farmaceutische industrie. Maar ook om onze sociale zekerheid te beschermen tegen verdere afbraak.</p>	<p>Preventief gezondheidsbeleid moet voor ons gebeuren vanuit een structureel kader waar we als overheid de erkende partnerorganisaties meer vrijheid geven om synergiën tussen verschillende doelstellingen te zoeken en zelf waar ze zelf de beste methoden kunnen bepalen. De gesloten enveloppe die zowel organisaties als thema's met elkaar in concurrentie doet gaan voor een beheersovereenkomst die slechts enkele jaren loopt, is niet het ideale model. [...]</p>	<p>Een daadkrachtig beleid omtrent diabetes gaat niet enkel over preventie maar ook over zorg. Het is zoals jullie zelf aangeven een heel continuüm. Voor deze geïntegreerde zorg te kunnen garanderen is ook hier afstemming nodig met het federale niveau. De huidige versnippering van bevoegdheden staat volgens ons een coherent beleid echter in de weg. Het Vlaams Belang pleit er dan ook voor om alles van gezondheidszorg naar Vlaanderen over te hevelen zodat zowel preventie als zorg in dezelfde handen zit en er een integraal beleid gevoerd kan worden.</p>